

Syntax, cvičení 7, Haegeman s. 247–267

Pavel Caha + Lucie Taraldsen Medová

Řešení připravit na 24/25.11.

1 Povinné cvičení, bude na zkoušce

Nakreslete strukturu vět

- (1) a. Všichni podnikatelé budou muset odvádět daně elektronicky.
b. Podnikatelé budou muset všichni odvádět daně elektronicky.

Struktura musí zachycovat fakt, že *všichni podnikatelé* je významová jednotka.

Nakreslete strukturu věty

- (2) Vono bude zítra pršet.

Pokuste se nakreslit strukturu věty (3) (z internetu). Na zachycení struktury nebudete potřebovat posun. Zamyslete se nad tím, kde ve struktuře umístit zájmeno *von*, a kde substantivum *pán*. Každý výraz evidentně musí být

- (3) **Von** bude **pán** zase dělat ty svý prostocviky.

Nakreslete strukturu věty

- (4) **Voni** budou **ti lidi** muset **všichni** vodejít.

Struktura musí zachycovat to, že *všichni ti lidi* je významová jednotka.

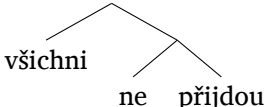
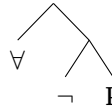
2 Nepovinné cvičení, nebude na zkoušce

V tomto cvičení se budeme dívat na interpretaci vět, kde najdeme negaci (*ne*) a kvantifikátor (*všichni*). Tato slova se někdy označují jako logické operátory. Jejich vzájemné lineární seřazení často vede k rozdílným interpretacím, jako například v (6) a (5b). (Zbytek příkladu (5) je uveden jako kontext, ve kterém je věta (5b) interpretována, aby její interpretace byla zřejmá.)

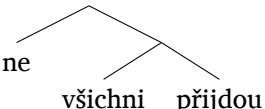
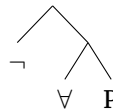
- (5) a. *Osvícená šlechta se snažila svůj soukromý prostor pokud možno poskytovat veřejnosti, jejím skutečným zájmům. Bakala s Teličkou - jako novodobá šlechta - veřejný zájem jenom předstírají, protože s jakou skutečnou účastí veřejnosti na golfovém hřišti počítají? Že přijdou školáci, horníci, důchodci či Romové z kolonie?*
b. Naopak počítají s tím, že **tito všichni nepřijdou**.
c. *Prostě se snaží veřejný prostor - s přispěním Evropské unie - získat pro své zájmy.*
- (6) slavte (ale počítejte s tím, že **ne všichni přijdou**)

Věty (5b) a (6) se liší lineárním seřazením kvantifikátoru a negace, což koreluje s interpretací. Rozdíl ve významu je v tom, jestli vůbec někdo ze zamýšlené skupiny přijde. V (5) nepřijde nikdo, v (6) někdo přijde, někdo ne.

Logikové o tomto rozdílu hovoří jako o rozdílu ve “skopu” (dosahu) kvantifikátoru a negace. Věta (5) má následující “skopus”:

(7) Pro všechny platí, že nepřijdou = = = $\forall x (\neg P(x))$

Věta (6) má jiné seřazení negace a kvantifikátoru, a proto i jiný skopus:

(8) Neplatí, že všichni přijdou = = = $\neg [\forall x (P(x))] \leftrightarrow \exists x (\neg P(x))$

Nyní se zamyslete nad větou (9b) (z internetu).

- (9) a. *my taky budeme mít lidí tak kolem 20 počítám, ale asi pozveme jich kolem 25, protože*
 b. *počítáme s tím, že **všichni nepřijdou...***
 c. *no a kdybychom zvali jen 20, tak by se klidně mohlo stát, že nás tam zůstane tak kolem 15,*

Úkoly:

- (10) a. Nakreslete strukturu, která zachycuje lineární seřazení kvantifikátoru, negace a predikátu. Q, Neg a V ať jsou terminální uzly.
 b. Nakreslete strukturu, která zachycuje interpretaci (skopus) negace, kvantifikátoru a predikátu. Q, Neg a V ať jsou terminální uzly.
 c. Nakreslete strukturu s posunem subjektu (Q *všichni*) podle VP interní hypotézy, přičemž předpokládejte, že negace je do věty přidána nad VP.
 d. Může nám stromeček s posunem subjektu pomoci vysvětlit paradox seřazení a interpretace?

Podobné příklady z internetu, kde seřazení logických operátorů neodpovídá zamýšlenému významu. Dají se všechny tyto příklady objasnit stejně, jako příklad (9)?

- (11) a. Bylo mi jasné, že všichni nepřijdou. Avšak předpokládal jsem, že přijde několik set lidí.
 b. V každé třídě je 23 až 26 dětí. Asi se dopředu zřejmě počítá, že všichni nepřijdou, ale chodí kolem 23 dětí. Takový počet na jednu učitelku, která má jen 2 ruce, 2 oči a 2 nohy je opravdu neuvěřitelný.
 c. Kdo se nestihl přihlásit, může zkusit přijít ještě ráno na místo konání, může se stát, že všichni nepřijdou, a bude nějaké to místo.